

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. I. Communio non est necessaria ad salutem necessitate medii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

SECTIO OCTAVA

De Necessitate Communionis.

Triplex est Eucharistia manducatio; Trident.

Sacramentalis tantum;

spiritualis tantum;

sacramentalis & spiritualis simul.

Necessitas alia medii, alia praecepti.

Duplex praeceptum, divinum & humanum.

Praenotandum primò triplicem esse manducationem Eucharistiae, quam his verbis explicat Concil. Trident. sess. 13. cap. 8. in principio. *Quoad usum autem rectè & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt. Quosdam enim docuerunt sacramentaliter dumtaxat id sumere, ut peccatores: alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui voto propositum illum caelestem panem edentes, fide vivâ qua per dilectionem operatur, fructum eius & utilitatem sentiunt: tertios porò sacramentaliter simul & spiritualiter; hi autem sunt, qui ita se prius probant & instrunt, ut vestem nuptialem indui ad divinam hanc mensam accedant.*

Prænotandum secundo dupliciter aliquid esse necessarium ad salutem, scilicet vel necessitate medii, vel necessitate solum praecepti. Explicationem & distinctionem hujus duplicis necessitatis vide disp. 2. sect. 3. conclus. 3.

Prænotandum tertio aliam esse necessitatem praecepti divini; aliam verò praecepti humani, quod duplex est, Ecclesiasticum & civile, quæ ex terminis constant. Venio ad rem, & dico Primò:

CONCLUSIO I.

Communio non est necessaria ad salutem necessitate medii.

2. Communio non est necessaria necessitate medii.

Est communior & verior. Efficax ejus probatio desumitur ex dictis præcedenti sectione: non enim Eucharistia per se instituta est ad conferendam primam gratiam, ut patet ex Conclusionem prima; neque ad perseverandum in gratia accepta: quamquam enim præservet à peccatis mortalibus, non tamen infallibiliter, sed dependenter à libera cooperatione voluntatis, ut probavimus conclus. 2. Quæ autem aliâ ratione potest esse medium necessarium ad salutem?

Objectio.

Dices; quia licet homo, qui Eucharistiam sumpsit, non infallibiliter & necessariò perseveret; nequit tamen perseverare sine ejus sumptione in re vel in voto. Sicuti quamvis homo, qui baptizatur, non infallibiliter salvetur, sine Baptismo tamen in re vel voto nequit salutem consequi, quod sufficit ut Baptismus dicatur medium necessarium ad salutem.

Optima instantia: verumtamen Antecedens

ubi revelatum est? Joan. 6. inquis, v. 54. Dixit ergo eis Jesus: Amen amen dico vobis: Nisi manducaveritis carnem filii hominis, & biberitis eius Sanguinem, non habebitis vitam in vobis; id est, non retinebitis vitam in vobis. Eodem modo, quo de Baptismo Joan. 3. v. 5. Respondit Jesus: Amen amen dico tibi: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest intrare in regnum Dei. Ergo eadem necessitas Baptismi & Eucharistiae; Baptismi ad primam gratiam accipiendam, Eucharistiae autem ad finaliter in gratia accepta perseverandum.

Resp. Negando Consequentiam. Disparitas petitur ex materia subiecta. Nam Joan. 3. loquitur Christus de re omnino necessaria ad tollendum peccatum; Ioan. autem 6. de re, quæ supponit peccatum ablatum, & gratiam acquisitam. Constat porò solum gratiam sufficere ad salutem; neque eam deperdi nisi per peccatum. Igitur Eucharistia necessaria non nisi ad peccatum evitandum, per quod gratia habitata amitteretur; sicuti est necessaria observatio reliquorum mandatorum, juxta illud Christi Matth. 19. v. 17. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Et hinc quamvis in attritione vel contritione includatur ejus votum, non tamen magis quam votum cuiuscumque alterius praecepti adimplendi: sicuti ergo restitutio, & similia, non sunt necessaria necessitate medii; ita neque Eucharistia.

Profectò si eadem esset necessitas Baptismi, Pœnitentiæ, & sumptionis Eucharistiae, quis non merito miraretur; Concil. Trident. cum per plura capita sess. 13. exactissimè explicet naturam hujus Sacramenti, nullam facere mentionem istius necessitatis?

Sanè æqualem esse necessitatem Baptismi & Pœnitentiæ disertis verbis docet sess. 14. c. 2. in fine dicens: *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse Baptismus.* Et explicans necessitatem Baptismi in particulari ait sess. 6. cap. 4. *Quæ quidem translatio, id est, justificatio, post Evangelium promulgatum, sine lavacro regenerationis, aut ejus voto fieri non potest.* Similiter sess. 14. cap. 4. docet: *ipsam reconciliationem ipsi contritioni sine Sacramento Pœnitentiæ voto, quoad in illa includitur, non esse adscribendam.*

Quid simile unquam dixit de Sacramento Eucharistiae, aut ejus voto? Altum ubique silentium. Quin imò non esse medium realiter necessarium ad salutem definit sess. 21. can. 4.

Si quis dixerit parvulis antequam ad annos discretio- nis pervenerint, necessariam esse Eucharistia Com- munionem; anathema sit. De quo plura infra.

Præterea illa verba Joan. 6. supra allegata, intelligenda esse de sola necessitate præcepti, satis indicat eadem sessio cap. 1. ubi dicit: Sed neque ex sermone illo apud Ioan. 6. rectè colligi- tur utriusque speciei Communionem à Domino præ- ceptam esse, utcumque iuxta varias SS. Patrum, & Doctorum interpretationes intelligatur. Namque qui dixit: Nisi manducaveritis carnem Filii homi- nis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis, dixit quoque: Si quis manduca- verit ex hoc pane vivet in æternum. Quo modo argumentandi tacite innuit, unicam dumtaxat speciem esse præceptam. De quo præcepto Con- clusione sequenti. Nunc

Obijciunt primò auctoritas D. August. qui multis in locis dicit, verba illa Christi Joan. 6. intelligenda esse etiam de parvulis. Unum cito locum, & principalem meo iudicio ex lib. 1. de Peccat. Merit. & Remiss. cap. 20. ibi: Auferatur ergo iam dubitatio, Dominum audiamus, non suspiciones, conjecturasq; mortalium: Domi- num audiamus, inquam, non quidem hoc de Sacra- mento lavari dicentem, sed de Sacramento sanctæ mensæ suæ, quo nemo ritè nisi baptizatus accedit: Nisi manducaveritis carnem meam, & biberi- tis Sanguinem meum, non habebitis vitam in vobis. Quid ultra querimus? Quid ad hoc respon- dere poterant, nisi pertinacia pugnaces nervos adversus constantiam perspicua veritatis inten- dant?

An verò suspiciam etiam hoc dicere audebit, quod ad parvulos hæc sententia non pertineat, possintq; sine participatione Corporis huius & Sanguinis in se habere vitam, quia non ait: Qui non manduca- verit, sicut de Baptismo; Qui non renatus fue- rit, sed ait: Si non manducaveritis, velut eos alloquens, qui audire & intelligere poterant, quod utique non valent parvuli?

Sed qui hoc dicit, non attendit, quia nisi omnes ista sententia teneat, ut sine Corpore & Sanguine Filii hominis vitam habere non possint, frustra etiam etiam maior id curat: Potest enim si non voluntatem, sed verba loquentis attendas, eis solis videri dictum, quibus tunc Dominus loquebatur, quia non ait: Qui non manducaverit: sed, Si non manducaveritis. Hæcenus Aug.

Quæ verba non posse intelligi ad litteram sicut videntur sonare, de reali manducatione Corporis, & bibitione Sanguinis Christi in Sacramento altaris, sic, inquam, non posse in- telligi, nimium probat Concil. Trident. suprâ sess. 21. cap. 4.

Interim pro majori intelligentia D. August. addo verba cap. 4. ejusdem sessionis: Denique eadem sancta Synodus docet, parvulos usu rationis carentes, nullâ obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistia Communionem, siquidem per Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati, ade-

ptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt.

Sequitur: Neque ideo tamen damnanda est an- tiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando servavit, (id est, si aliquando dedit parvulis sa- cramentalem Eucharistia Communionem) ut enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem cau- sam pro illius temporis ratione habuerunt, ita certè eos nullâ salutis necessitate id fecisse, sine controver- sia credendum est. Nihil evidentius dici poterat.

Num ideo fallitur D. Aug. cujus doctrinam sequitur & servat S. Romana Ecclesia? Mi- nimè; nam & ipse lib. 1. contra Jul. cap. 4. allegat Romanam Ecclesiam, id est, Pontifi- cem Innocentium, dicens: Qui demique Innoc. parvulos definiit, nisi manducaverint carnem Filii hominis, vitam prorsus habere non posse.

Et ubi quæso Innocentius hoc definiit? In Epistola, quam scripsit Patribus Concilii Milevitani, approbans eorum acta contra Pe- lagianos, & est 93. inter Epistolas D. August. Hæc sunt verba Innocentii: Illud verò quod eos vestra fraternitas assensu prædicare, parvulos æterna vitæ præmiis etiam sine Baptismatis gratia posse do- nari, perfactum est. Nisi enim manducaverint car- nem Filii hominis, & biberint Sanguinem eius, non habebunt vitam in semetipsis. Qui autem hanc eis sine regeneratione defendunt, videntur mihi ipsum Baptismum velle cassare, cum prædicant hos habere, quod in eos creditur non nisi Baptismate conferen- dum.

Numquid aliud Innoc. nuntiat, aliud Tri- dent. clamat? An simul Communio parvulis potest esse necessaria ad salutem, & non neces- saria? Si æquivocationem nominis Communio perpendimus, utrumque potest esse verum. Et quidem quod attinet ad Concil. Trident. quan- do negat Communionem esse necessariam, satis clarè loquitur de Communione sacramentali, ut suprâ notavi.

Innocentius autem quid? Non ambigo quin intelligi debeat de Communionem spiri- tuali, id est, de fructu & utilitate hujus Sa- cramenti, gratiâ, inquam, justificante, quæ merito sanctissimæ Passionis Domini nostri Jesu Christi per Spiritum Sanctum diffunditur in cordibus eorum, qui baptizantur, atque ipsis inhæret. Hæc est participatio Corporis & Sanguinis Christi, sine qua apud D. August. parvuli non possunt in se habere vitam; justi- ficatio, inquam, in qua cum remissione pecca- torum hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, charitatem, per quas virtutes unitur perfectè cum Christo, atque Corporis ejus vivum mem- brum efficitur.

Unde rectè Trident. suprâ sess. 21. cap. 4. probans parvulos nullâ necessitate obligari ad sacramentalem Eucharistia Communionem: Siquidem, inquit, per Baptismi lavacrum regene- rati, & Christo incorporati, (id est, participes effecti

Verba Ioan. 6. intelligi potest de necessitate præcepti.

Trident.

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

4. Obijciunt auctoritas D. August. de Communionem parvulo- rum.

Non est de dem ser- vice sup- son & la- chanis

6. Contra- rium non docuit In- nocent.

7. qui intelli- gendus est de Communionem spirituali.

per gratiam & virtutes

Trident.

effecti Corporis Christi) adeptam iam filiorum Deigratiam in illa etate amittere non possunt.

8. quæ est legitima ipsius Innocentii & D. Augustini expositio:

Sanè hanc esse legitimam expositionem Innocentii & D. Augustini clarè demonstrat eorum intentum, quod erat probare necessitatem Baptismi, sive gratiæ baptismalis in parvulis ad salutem contra Pelagianos, qui, teste D. Aug. suprà, conabantur parvulis non baptizatis, innocentia merito salutem ac vitam æternam tribuere; sed tamen propter illa verba Joan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non introibit in regnum celorum, eos à regno celorum facere alienos, novà quãdam & mirabili præsumptione, quasi salus ac æterna vita possit esse præter Christi hæreditatem, præter regnum celorum. Quis autem ambigat per solam gratiam Baptismi parvulum effici hæredem quidem Dei, cohæredem autem Christi? Res nimis clara est, ut indigeat ulteriori probatione.

ut de Aug. probatur ex cap. 20. lib. 1. de peccat. mer.

Hinc citato cap. 20. in principio sic scribit D. Aug. Caterum quis ignorat, quod baptizatus parvulus, si ad rationales annos veniens non crediderit, nec se ab illicitis concupiscentiis abstinuerit, nihil ei proderit, quod parvus accepit? Verumtamen si percepto Baptismate de hac vita emigraverit, soluto reatu, cui originaliter erat obnoxius, perscietur in illo lumine veritatis, quod incommutabiliter manens in æternum iustificatos presentia Creatoris illuminat.

9.

Ex quo, inquit Wiggers q. 73. n. 13. constat, quod D. Aug. non requirat realem perceptionem Eucharistiæ tamquam necessariam ad vitam; sed effectum & rem significatam, videlicet unitatem cum Corpore Christi, & incorporationem in Christo, quocumque modo aut medio habeantur; quæ clarè exponit scribens ad Bonifacium ut habetur cap. Nulli. de Consec. dist. 4. Nulli est aliquatenus ambigendum, inquit, tunc unumquemque fidelem Corporis Sanguinisq; Domini participem fieri; quando in Baptismate membrum Christi Corporis efficitur, nec alienari ab illius panis, calicisq; consortio, etiamsi antequam illum panem comedit, & calicem bibat (scilicet in Sacramento Eucharistiæ) de hoc sacculo in unitate Corporis Christi constitutus abscedat; Sacramenti quippe illius participatione & beneficio non privatur, quando in se hoc, quod ipsum Sacramentum est, invenitur; id est, quando invenitur esse Corpus Christi, quatenus scilicet est membrum Christi, sive de Corpore Christi. Hucusque Wiggers. Et amabo, clarè potuisset Aug. mentem suam exponere? Non potuisset.

& ex cap. Nulli. de Consecrat. dist. 4. quod adscribitur D. August. scribenti ad Bonifacium.

sed ibi non invenitur.

Sed dicit aliquis; non invenio illa verba in operibus D. Aug. ad Bonifacium, Resp. neque ego invenire potui, licet diu, multumque quaesierim. Et verò putas; quia Wiggers in Augustino ea legerit? Credat qui volet. Hoc scio à Beda citari tamquam Aug. ex Sermone ad infantes ad altare de Sacramento; à Beda, inquam, 1. Cor. 10. In Polycarpo autem citan-

tur ex Innocentio, ut refertur in notis ad can. Quia passus est. 36. de Consec. dist. 2. Cujuscumque sint, vera esse, ne dubites, si vis permanere in unitate Corporis Christi.

Neque obstat, quod ait Aug. suprà: Non quidem hoc de Sacramento lavacri dictum, sed de Sacramento sanctæ mensæ sua, quo nemo ritè nisi baptizatus accedit: Nisi manducaveritis &c. Quia (inquit Hauzeur. in sua Anatomia fol. 443.) non nisi sic verbatim dictum; sed ut suprà intelligendum. Nam sub idem probat ex illo Joan. 6. Panis quem ego dederò, caro mea est pro factis vita. Et ex illo Joan. 3. Qui credit in Filium, habet vitam æternam, qui autem incredulus est Filio, non habebit vitam, sed ira Dei manet super eum. Ergo de incorporatione seu participatione Corporis & Sanguinis Christi per fidem, quæ in iplo Sacramento Fidei seu Baptismo supponit ablutioem à peccatis. Hæc ille.

Verumtamen, dicit aliquis, si sic verbatim dictum à D. Aug. cur non etiam verbatim verum? Vel si verbatim falsum, jam S. Doctor videtur sibi ipsi contradicere lib. contra Mend. ad Consentium cap. 1. ibi: Non mihi persuadetur eos (Hæreticos) de latebris suis nostris esse mendacis eruendos. Ve quid enim eos tantà cura vestigare, atque indagare conamur, nisi ut capios in apertumq; productos, aut etiam ipsos veritatem doceamus, aut certe veritate convictos nocere aliis non sinamus? Ad hoc ergo ut eorum mendacium deleatur, sive caveatur; Dei autem veritas augetur. Quomodo igitur mendacium mendacia rellè potero persequi: An & latrocinio latrocina, & sacrilegio sacrilegia, & adulterio sunt adulteria persequenda? Quomodo ergo rectè Aug. persequitur Pelagianos, asserens illa verba Christi? Nisi manducaveritis &c. non esse dicta à Christo de Sacramento Lavacri, si à parte rei etiam de illo dicta sint?

Resp. quia utrumque verum est, sed secundum diversum sensum, litteralem videlicet, & mysticum. Nam litteraliter dicta sunt de Sacramento sanctæ mensæ, id est, de manducatione realis Corporis & Sanguinis Christi: mysticè verò etiam de Sacramento Lavacri. Cui hæc responsio displicet, querat meliorem. Sufficit nobis veritas Catholica, à qua non est verisimile Augustinum voluisse recedere, aut recessisse; utpote quem numquam teste Callestino Papæ Epist. 1. ad Episcopos Gallia cap. 2. sinistra suspitionis saltem rumor aspersit.

Ex his festinè cognoscitur, quomodo intelligendi sint alij SS. Patres, qui similiter loquuntur de necessitate Eucharistiæ: Vel enim Eucharistiam accipiunt pro re contenta & significata, & ita verissimè dicunt, illam omnino esse necessariam, cum sine Sanguinis effusione non fiat remissio peccatorum. Si quis peccaverit, inquit Apostolus Joannes Epist. 1. cap. 2. v. 1. advocatum habemus apud Patrem Jesum Christum iustum; & ipse est propitiatio pro peccatis nostris;

10. Erponitur alia verba Aug. 11. SS. Patres agentes de necessitate Eucharistiæ. 12. Callestino Papæ Epist. 1. ad Episcopos Gallia cap. 2. 13. SS. Patres agentes de necessitate Eucharistiæ. 14. Callestino Papæ Epist. 1. ad Episcopos Gallia cap. 2. 15. SS. Patres agentes de necessitate Eucharistiæ.

Secl. 8. De Necessitate Communionis. Concl. 1. 257

non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.

Modum autem propitiationis explicat Concil. Trident. sess. 6. cap. 7. dicens: Meritoria (causa justificationis) dilectissimus Vnguentus Jans Dominus noster Iesus Christus: qui cum esset in univ. propter nimiam charitatem, qui dilexit nos, sua sanctissima passione in ligno crucis nobis justificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit.

Et D. Aug. lib. 1. de Peccat. merit. & remiss. cap. 24. Non itaque dubitemus etiam pro infantibus baptizatis Sanguinem suum, qui priusquam fundetur, sic in Sacramento datus, & commendatus est, ut diceretur: Hic est Sanguis meus, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum, Matth. 26.

Vel certe, ut supra explicavi Innocentium & D. Augustinum, Sancti Patres verba Christi intelligunt de manducatione spirituali per fidem & unionem mysticam cum Christo, quae etiam competit parvulis, qui in habitu credunt, & per Baptismum pertinent ad unitatem Corporis Christi.

Hinc, ut bene aliqui notant, non dicit D. Aug. supra cap. 20. parvulos non posse habere vitam sine manducatione Sacramenti, sed sine participatione Corporis huius & Sanguinis, scilicet per fidem & charitatem, quam accipiunt in Baptismo.

Similiter loquitur lib. 3. de Peccat. merit. & remiss. cap. 4. ibi: Numquid etiam illud ambiguum est: Quia nisi manducaverint homines carnem eius, hoc est, participes facti fuerint Corporis eius, non habebunt vitam? Et subiungit: Hic aique huiusmodi alii, quae nunc praefero, testimonium divina luce clarissimum, divina auctoritate certissimum, nonne veritas sine ulla ambiguitate proclamat, non solum in regnum Dei non baptizatos parvulos intrare non posse, sed nec vitam aeternam posse habere praeter Christi Corpus, cui ut incorporentur Sacramento Baptismatis imbuuntur?

Nec mirum alicui loqui debet, quod SS. Patres eodem fere modo loquantur de Baptismo & Eucharistia: nam sicuti Joan. 6. promittitur vita fumentibus Eucharistiam v. 52. Si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in aeternum.

Et v. 55. resurrexerit: Et ego resuscitabo eum in novissimo die; ita quoque eadem promittuntur Baptismo ad Rom. 6. v. 3. 4. & 5. An ignoratis, quia quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in mortem ipsius baptizati sumus? Consepulti enim in illo sumus per Baptismum in mortem, ut quomodo Christus surrexit a mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitae ambulemus. Si enim plantati facti sumus similitudini mortis eius, similes & resurrectionis erimus.

Praeterea sicut Eucharistia representat mortem Christi: Hoc facite in meam commemorationem Luc. 22. v. 19. ita & Baptismus eandem representat, ut patet ex verbis Apostoli mox allegatis. Unde Leo Papa Epist. 4. & 5.

ad Episcopos per Siciliam: Proprie in morte crucifixi & in resurrectione ex mortuis potentia Baptismi novam creaturam condidit ex veteri &c.

Denique Eucharistia significat Corpus Christi mysticum, id est, Ecclesiam, iuxta illud Trident. sess. 13. cap. 2. dignus praeterea id esse voluit futurae nostrae gloriae, & perpetuae felicitatis, adeoque symbolum unius illius corporis, cuius ipse caput existit, cuius nos tanquam membra artissima, fidei, spei & charitatis connexionem adstrictos esse volumus. De Baptismo autem quid? Per ipsum, inquit Florent. in decreto de Armenis, membra Christi ac de Corpore efficiuntur Ecclesiae. Ergo recte dicitur baptizatus fieri particeps Corporis & Sanguinis Christi per Baptismum, scilicet quoad similitudinem & aequivalentiam rei significatae.

Differunt equidem Baptismus & Eucharistia quoad modum significandi; quia Eucharistia haec omnia significat per modum nutrimenti; Baptismus vero per modum regenerationis; quae ad idem absolute tendunt; nempe vitam, licet secundum diversum modum operandi, & ideo etiam diversas requirunt in subiecto dispositiones.

Unde patet, quam sit fundata locutio D. Aug. licet aliquibus dura videatur & perplexa; illis, inquam, qui ad mysticam significationem eam non referunt. Sane haec verba Christi: Nisi manducaveritis &c. diversos accipere sensus, variasque interpretationes ipsum Tridentinum claris verbis exprimit sess. 21. cap. 1. dicens: Vicinque iuxta varias SS. Patrum & Doctorum interpretationes intelligatur, scilicet sermo Christi apud Joan. 6. cap. Sed ad alias pergamus objectiones.

Obicitur ergo secundò dignitas huius Sacramenti, quae videtur exigere necessitatem. Resp. quia hoc Sacramentum dignissimum est, ideo postulat dignissimam dispositionem, adeoque statum gratiae in suscipiente; constat autem necessitatem medii consistere in remissione peccati, quod unicum est impedimentum vitae, & mors animae. Et si contra

Arguitur tertio; nutrimentum corporale est medium necessarium ad sustentandam vitam corporalem, licet non ad dandam: ergo similiter nutrimentum spirituale (quod est Eucharistia) erit necessarium ad vitam spirituales conservandam, licet non ad dandam. Resp. disparitatem esse, quod per plura media possit vita spiritualis conservari.

Interim non negamus aliquam necessitatem moralem Eucharistiae, cum sit medium per se ordinatum ad obtinenda auxilia ampliora, ut peccatis resistamus. Unde huic Sacramento specialiter ascribitur praeservatio à peccatis mortalibus, ut vidimus Sectione praecedenti Concl. 2. non quasi necessario peccet mortaliter, qui postquam pervenit ad usum rationis, non sumit hoc Sacramentum (quid si enim sit impossibile de-

10
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Leo Papa
14
& in significando Christi
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Ex quo e-
quidem
colligitur
quodam
necessitas
mortalis.

Reliqua Sa-
cramenta
non depen-
dent in suo
effectu ab
Euchar.

quæ tamen
est quasi fi-
nis x com-
plementum
eorum.

17.
Consuetu-
do Ecclesie
communi-
candi in-
fantes.
Clem. Rom.
S. Dionys.
Areop.
S. August.
Trinitas.

est fuerit
laudabilis
& rationa-
bilis, non
tamen ar-
guit absolu-
tam neces-
sitate.

fectu mortali, aut ministri?) Sed quia peccat mortaliter, qui non adimplet præceptum Communionis divinum vel humanum quando commode potest; & quia per illud homo accipit specialia auxilia, quæ aliis sine multis orationibus, & aliis piis operibus non acciperet.

Dicere autem, omnia alia opera bona, uti etiam reliqua Sacramenta, in suo effectu dependere ab effectu Eucharistia, sive à sumptione Eucharistia, nullo prorsus nititur fundamento. Ponamus enim quod quis sumperit Viaticum, & postea peccet mortaliter, an aliquis diceret talem non posse accipere remissionem peccatorum sine ordine ad Eucharistiam? Non puto.

Quamquam id verum sit in hoc sensu, quod à Christo, qui in hoc Sacramento realiter continetur, omnia Sacramenta habeant suam efficaciam, & quod Eucharistia sit finis quasi & quoddam complementum cæterorum. Et ideo ab aliquibus dicitur Eucharistia causare gratiam Baptismi, sicut nimirum finis causat electionem mediis, atque in Baptismo includi votum Eucharistia, quatenus per regenerationem accipiens homo vitam spirituale, fit capax illius spiritualis alimenti, & ad idem particularem propensionem accipit, sicut per vitam corporalem ad alimentum corporale. In eadem autem infert necessitatem plusquam præcepti quæ apparentia?

Arguitur quartò ex consuetudine antiqua Ecclesie communicandi infantes baptizatos, ut patet ex Liturg. Clem. Rom. lib. 8. Dionysii Areop. c. 3. Eccles. Hierarchia, & aliis veteribus Scripturis; quibus meminit D. Aug. Epist. 23. ibi: *Illud vero quod in eadem commemoratur epistola, quædam parvulam, turbatis in sugam parentibus nutriti delectam, atque ab eadem nutritæ demonum sacrilegis impactam, postea in Ecclesia illam sibi Eucharistiam nutriti motibus respisse &c.* ac novissime Trident. sess. 21. c. 4. ubi tamen insinuat non fuisse consuetudinem generalem dicens: *Si eum morem in quibusdam locis aliquando servavit.*

De consuetudine ergo, sed particulari quoad locum & tempus, non est dubitandum; neque dominanda est, ut ibidem docet Concilium, quia probabilem causam habuit, puta, ut significaretur spiritualis illa & mystica participatio, de qua superius egimus, & ut tantò decentius consumeretur fragmenta hostiarum; præsertim cum infantes baptizati sint capaces fructus hujus Sacramenti, & certò certius ad fructum suscipiendum dispositi. Interim nullà necessitate salutis Sanctissimos Patres id fecisse, sive controversia credendum est, inquit Trident. supra. Nullà, dico, necessitate sive mediis, sive præcepti.

Porro quæ infantium, eadem est ratio perpetuè amantium. Illis autem qui perfectà ratione utuntur, adeoque mortaliter possunt peccare, quis credat hoc Sacramentum tam utile, & quasi moraliter necessarium ad vitanda peccata mortalia, planè liberum esse, id est,

non necessarium ad salutem, vel saltem necessitate præcepti? Dico igitur Secundò:

CONCLUSIO II.

Datur præceptum divinum Communionis.

Dari præceptum divinum Communionis sacramentalis, id est, sumptionis Eucharistia, quamvis communior & verior sit sententia; non tamen theologice certa, minus de fide, ut patet ex rationibus, quæ pro ipsa communiter adferuntur.

Principalis accipitur ex illis verbis Christi Joan. 6. v. 54. *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis &c.* Secunda ex illis verbis Christi Luc. 22. v. 19. *Hoc facite in meam commemorationem* Tertia ex diligentia, quæ Ecclesia semper cavet, idque diligentissime, ne mortui absque Viatico decederent. Accedat quarta ex summa utilitate, & quasi morali necessitate effectus Sacramenti.

Sed hæ rationes, ut existimo, non clarè convincunt. Nam quod ad primam attinet, ille locus Joan. à D. August. (ut vidimus præcedenti Conclusionè) & aliis doctissimis ac sanctissimis viris, intelligitur de manducatione spiritali per fidem.

Deinde admissò (quod probabilius est) etiam intelligi debere de manducatione sacramentali; certum est non posse quoad omnia intelligi in rigore verborum: quippe concluderet ex præcepto divino homines obligari ad sumptionem utriusque speciei. Item hoc Sacramentum esse necessarium ad salutem non tantum necessitate præcepti divini, sed etiam mediis; quia talem vim habent illa verba: *Nisi quis renatus fuerit &c.*

Nec obstat quòd unum verbum sit activum, alterum passivum; quia etiam parvuli manducare possunt, & bibere, quamvis non voluntarie, quod impertinens est ad necessitatem mediis. Oportet ergo illum locum plures limitationes seu explicationes admittere, quoad modum scilicet manducandi, & necessitatem.

Quod si semel limitatur, cur non sæpius, quamdiu id non est contra expressam Ecclesie sententiam? Id est, si tu exponis illa verba, *Nisi &c.* de necessitate præcepti divini, & non mediis; cur mihi non licet exponere de necessitate neque mediis, neque præcepti, sed magis utilitatis? Ut sensus sit, *difficiliter habebitis vitam in vobis.* Frequens enim est in Scriptura, illud vocare impossibile, quod est difficiliter possibile.

Et ideo sic explicat illum locum Cyprianus in expositione Orationis Dominica, ait quidam Auctor. Sed ego nihil tale ibi reperio. Equidem qui sic explicaret, nescio quâ ratione posset evidenter redargui.

Audite.